

OGLAS ZA POMORCE

ISSN 1800-9921

NOTICES TO MARINERS
CRNA GORA
ZAVOD ZA HIDROMETEOROLOGIJU I
SEIZMOLOGIJU
SEKTOR ZA HIDROGRAFIJU I
OKEANOGRAFIJU

MART 2014.
MARCH 2014

No 1/14
OGLASI
NOTICES

OGLAS ZA POMORCE je tromjesečna publikacija. Donosi sve važnije oglase za održavanje u ažurnosti pomorskih karata i navigacijskih publikacija za crnogorski dio Jadranskog mora.

OGLAS ZA POMORCE is quarterly edition. Contains information for keeping up-to-date nautical charts and nautical publications for Montenegrin coast of Adriatic Sea.

OZP	Oglas za pomorce - <i>Notices to Mariners</i>	M	Milja - <i>Nautical mile</i>
PS	Popis svjetionika - <i>List of Lights</i>	P	Predhodni oglasi - <i>Preliminary Notices</i>
RO	Radio-oglas - <i>Radio warnings</i>	T	Privremeni oglasi - <i>Temporary Notices</i>
RS	Radio služba za pomorce - <i>Radio service</i>		

SADRŽAJ – *Contens*

- I UVODNA OBJAŠNJENJA, PREGLED ISPRAVAKA - *Explanatory Notes, Index of Corrections*
- II ISPRAVKE KARATA - *Corrections to Charts*
- III ISPRAVKE POPISA SVJETALA - *Corrections to List of Lights*
- IV NAVIGACIJSKI RADIO OGLASI - *Reprints of Radio Navigational Warnings*
- V OBAVJEŠTENJA - *Information*

O svim promjenama važnim za sigurnost plovidbe molimo obavijestite ZAVOD ZA HIDROMETEOROLOGIJU I SEIZMOLOGIJU- Sektor za hidrografiju i okeanografiju – Tivat, 85300 Tivat, CG, tel/fax: +382(0)686-120
E-mail: hidrografija@meteo.co.me <http://www.meteo.co.me/> Štampani formular je sastavni dio oglasa

For all changes important for the safety of navigation please notify: Institute for Hydrometeorology and Seismology - Department for Hydrography and Oceanography Tivat, Montenegro, tel/fax:+382(0)32/686-120, E-mail: hidrografija@meteo.co.me <http://www.meteo.co.me/>
The form, which is convenient for sending a report, is given at the end of this issue.

DIREKTOR
mr Luka Mitrović

I UVODNA OBJAŠNJENJA

Explanatory Notes

RADIO-UGLASE za dio Jadrana pod jurisdikcijom Crne Gore emituje obalna radio-stanica "BARRADIO", svakodnevno.

RADIO NAVIGATIONAL WARNINGS for Montenegrin coast of Adriatic sea is broadcasted daily by coastal radio station "BARRADIO".

DUBINE i VISINE su u metrima. Dubine se odnose na srednji nivo nižih niskih voda živih morskih mjena, a visine na srednji nivo mora.

DEPTH are in meters and are reduced to Chart Datum which is Mean Lower Low Water Springs.

HEIGHTS are above Mean Sea Level.

SEKTORI VIDLJIVOSTI svjetla i pokriveni smjerovi dati su sa mora, ako drugačije nije naglašeno. Daljina vidljivosti svjetla izražena je u miljama za visinu oka osmatrača 5 metara.

SECTORS OF LIGHTS The limits of sectors and areas of visibility, and the alignment of direction lights and leading lights are given as seen from seaward. Range in nautical miles is given for the height of eye of the observer - 5 metres.

PREGLED ISPRAVKI

Index of Corrections

Karte

Charts

Ispravka

Corrections

Publikacije

Publication

Ispravka

Corrections

Popis svjetionika

List of Lights

II
ISPRAVKE KARATA
Corrections to Charts

CRNA GORA – MONTENEGRO

Nema ispravaka-*Nil*

III
ISPRAVKE POPISA SVIJETALA
Corrections to List of Lights

POPIS SVJETIONIKA
List of lights
(izdanje 2012. godine)

Nema ispravaka-*Nil*

IV
NAVIGACIJSKI RADIO OGLASI
Radio Navigational Warnings

RADIOOGLASI na snazi dana 29.03. 2014. u 0900 LT (0800 UTC)
Radio Navigational Warnings in force on March 29 th 2014 at 0900 (0800UTC)

RADIOOGLAS BR. 44/2013

U toku su radovi na proširenju marine Porto Montenegro, ograničeni sledecim pozicijama:

42°26.14'N 18°41.30'E

42°26.12'N 18°41.14'E

42°26.58'N 18°41.17'E

42°26.59'N 18°41.31'E

Mole se svi brodovi da obrate maksimalnu pažnju i plove oprezno.

NAVIGATIONAL WARNING NR. 44/2013

Works in progress in marina Porto Montenegro, bounded by the following positions:

42°26.14'N 18°41.30'E

42°26.12'N 18°41.14'E

42°26.58'N 18°41.17'E

42°26.59'N 18°41.31'E

All ships are request to pay maximum attention and navigate carefully.

NAVAREA THREE Warnings PART 3

Pregled BUŠAĆIH PLATFORMI u Jadranskom i Jonskom moru:

Summary of uncharted drilling rigs updated to NAVAREA III 143/14warning.
Adriatic Sea – Ionian Sea

	Latitude	Longitude
Unknown	40° 50',0 N	018° 17',0 E;
Bonaccia	43° 36',0 N	014° 21',2 E;
Steward	44° 12',8 N	012° 46',6 E;
Morena 1	44° 13',6 N	012° 29',0 E;
Annabella	44° 13',7 N	013° 04',4 E;
Ika-A	44° 21',5 N	013° 29',3 E;
Ida-B	44° 26',8 N	013° 28',8 E;
Armida 1	44° 28',5 N	012° 27',2 E;
Unknown	44° 30',0 N	013° 00',0 E;
Irina	44° 31',7 N	013° 22',8 E;
Ivana B	44° 41',2 N	013° 13',1 E;
Vesna	44° 41',2 N	013° 19',1 E;
Ivana E	44° 44',7 N	013° 14',8 E;
Izabela South	44° 57',5 N	013° 09',1 E.
Ocean king	44° 58',5 N	013° 08',0 E.
Izabela North	44° 58',8 N	013° 07',8 E;

(Avisos a Los Navegantes 13/14)

V
OBAVJEŠTENJA
Information

OBRAZAC ZA OBAVJEŠTENJA
Note for information

Molimo pomorce da, koristeći ovaj standardni obrazac, obavijeste Sektor za hidrografiju i okeanografiju Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju o otkrivenim opasnostima za plovidbu, uočenim promjenama na pomoćnim navigacijskim sredstvima i predlože potrebne promjene na kartama i navigacijskim publikacijama

Mariners are requested to use this standard form to notify the Institute for Hydrometeorology and Seismology, Department for Hydrography and Oceanography, about discovered dangers to navigation, changes observed in aids to navigation, or corrections to charts and publications seen to be necessary

Mjesto:
Place.....

Datum:
Date: .....

Ime pošiljaoca (ime broda):
Name of sender (Name of ship):.....

Adresa ili pozivni znak i zastava broda:
Address or ship's call sign and flag: .....

Predmet:
Subject: .....

Prava ili procijenjena pozicija:
True or approx. position: .....

Karta ili publikacija:
Chart or publication: .....

Poslednji primljeni Oglas za pomorce:
Latest "Oglas za pomorce" received: .....

Sadržaj obavještenja:

Details:

POTPIS:
SIGNATURE:.....

Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju – Sektor za hidrografiju i okeanografiju Tivat, Crna Gora,
tel/fax: +382(0)32/686-120

E-mail: hidrografija@meteo.co.me <http://www.meteo.co.me/>

*Institute for Hydrometeorology and Seismology - Department for Hydrography and Oceanography Tivat,
Montenegro, tel/fax: +382(0)32/686-120*

E-mail: hidrografija@meteo.co.me <http://www.meteo.co.me/>

1. PREGLED POMORSKIH KARATA I BROJEVA OGLASA ZA ISPRAVLJANJE

Ovim se pregledom pomorcima olakšava kontrola ažurnosti pomorskih karata. Ovdje su navedeni svi brojevi oglasa po kojima je trebalo ispraviti karte.

BROJ KARTE	IZDANJE	BROJ OGLASA PO GODINAMA
300-34	2002.	2002: 1-6; 2005: 1-1, 10-4, 2-5; 2009: 5-1, 8-1, 9-1, 10-1; 2011: 3-4, 4-4; 2012: - 2013: -
100-28	2002.	2002: 2-2, 1-3, 1-4, 2-4, 3-4, 4-4, 5-4, 6-5; 2005: 1-2, 1-3, 1-4, 1-5; 2006: 4-1, 1-2 6-2, 7-2, 3-5, 1-6; 2009: 1-1, 2-1, 3-1, 4-1, 5-1, 6-1; 2010: 1-1, 2-1, 3-1, 1-2, 1-3; 2011: 1-1, 1-3, 1-4; 2012: 1-3; 2013: 1-3, 1-4, 2-4, 3-4, 4-4, 5-4, 6-4(T)
100-29	2002.	2002: 2-2, 1-3, 3-3; 2005: 1-3, 2-5; 2006: 5-1; 2009: 5-1, 6-1, 7-1, 8-1, 9-1, 10-1; 2010: 4-1, 5-1, 2-2, 2-3; 2011: 2-1, 3-1, 2-4; 2012: - 2013: -
641	2010.	2012: 1-3; 2013: 1-3, 1-4, 2-4, 3-4, 4-4, 5-4, 6-4(T)

2. OGLASI ZA ISPRAVLJANJE KARATA OBJAVLJENI 2013. GODINI

C R N A G O R A – M O N T E N E G R O

1-3/13

LUKA KOTOR: novo svijetlo

Na poziciji 42° 25.6 N 018° 46.0 E ucrtati oznaku za plutaču novonastale opasnosti

PORT OF KOTOR, : new light

On position 42° 25.6 N 018° 46.0 E insert mark for new dangers buoy

Karta (posljednja ispravka) - *Chart (Last correction):* 100-28 (1-3/12), plan 641 (1-3/12)

1-4/13

HERCEGNOVSKI ZALIV, Meljine: kanalizacioni ispust

Ucrtati oznaku za kanalizacioni ispust prema datim pozicijama

a) 42°27.16'N 18°33.84'E

b) 42°27.15'N 18°33.85'E

c) 42°27.02'N 18°33.97'E

d) 42°26.69'N 18°34.00'E

e) 42°26.52'N 18°34.05'E

BAY OF HERCEG NOVI, Meljine: outfall pipe

Insert outfall pipe, joining:

a) 42°27.16'N 18°33.84'E

b) 42°27.15'N 18°33.85'E

c) 42°27.02'N 18°33.97'E

d) 42°26.69'N 18°34.00'E

e) 42°26.52'N 18°34.05'E

Karta (posljednja ispravka) - *Chart (Last correction):* 100-28 (1-3/13), plan 641 (1-3/13)

2-4/13

TIVATSKI ZALIV, uvala Podpolje: sidrište

Precrtati oznaku za sidrište na poziciji:

a) 42°25.10'N 18°42.15'E

BAY OF TIVAT, bay Podpolje: anchorage

Delete former anchorage point:

a) 42°25.10'N 18°42.15'E

Karta (poslednja ispravka) - *Chart (Last correction): 100-28 (1-4/13), plan 641 (1-4/13)*

3-4/13

KOTORSKI ZALIV, uvala Ljuta: sidrište

Ucrtati oznaku za sidrište na poziciji

a) 42°28.7'N 18°45.5'E

BAY OF KOTOR, bay Ljuta: anchorage

Insert anchorage point:

a) 42°28.7'N 18°45.5'E

Karta (poslednja ispravka) - *Chart (Last correction): 100-28 (2-4/13), plan 641 (2-4/13)*

4-4/13

KOTORSKI ZALIV: podvodni cjevovod

Precrtati oznaku za podvodni cjevovod na poziciji:

a) 42°28.22'N 18°46.12'E

b) 42°27.55'N 18°44.78'E

Ucrtati oznaku za podvodni cjevovod na poziciji:

a) 42°28.19'N 18°46.19'E

b) 42°27.48'N 18°44.85'E

BAY OF KOTOR: submarine pipeline

Delete former submarine pipeline:

a) 42°28.22'N 18°46.12'E

b) 42°27.55'N 18°44.78'E

Insert submarine pipeline:

a) 42°28.19'N 18°46.19'E

b) 42°27.48'N 18°44.85'E

Karta (poslednja ispravka) - *Chart (Last correction): 100-28 (3-4/13), plan 641 (3-4/13)*

5-4/13

KOTORSKI ZALIV: sidrište

Precrtati oznaku za sidrište na poziciji:

42°26.30'N 18°45.95'E

Ucrtati oznaku za sidrište na poziciji:

42°27.35'N 18°46.01'E

BAY OF KOTOR: anchorage
Delete former anchorage point:
42°26.30'N 18°45.95'E

Insert anchorage point:
42°27.35'N 18°46.01'E

Karta (poslednja ispravka) - Chart (Last correction): 100-28 (4-4/13), plan 641 (4-4/13)

6-4 (T)/13

TIVAT, marina Porto Montenegro: radovi u toku

a) Ucertati zonu radova u toku ograničenu sledećim tačkama:

42°26.14'N 18°41.30'E

42°26.12'N 18°41.14'E

42°26.58'N 18°41.17'E

42°26.59'N 18°41.31'E

b) mole se pomorci da obrate maksimalnu pažnju i plove oprezno

TIVAT, marina Porto Montenegro: works in progress

a) Insert works in progress an area bounded by the following positions:

42°26.14'N 18°41.30'E

42°26.12'N 18°41.14'E

42°26.58'N 18°41.17'E

42°26.59'N 18°41.31'E

b) Mariners are request to pay maximum attention and navigate carefully

Karta (poslednja ispravka) - Chart (Last correction): 100-28 (5-4/13), plan 641 (5-4/13)

3. ZABRANA REPRODUKCIJE POMORSKIH KARATA I NAVIGACIJSKIH PUBLIKACIJA

Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju zadržava autorsko pravo na reprodukciju i elaboraciju pomorskih karata I navigacijskih publikacija svog izdanja kao i izdanja Hidrografskog instituta Mornarice od 1991.godine.

4. DUŽNOSTI POMORACA PREMA SIGURNOSTI PLOVIDBE

Brodovi, lučke kapetanije i lučke ispostave, Uprava pomorske sigurnosti Crne Gore (UPS), Pomorska granična policija i svi pomorci uopšte

- kada primijete neslaganje izmenu stvarnog stanja i podataka na karti ili u priručnicima za plovidbu, obavezni su o tome hitno obavijestiti Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju – Sektor za hidrografiju i okeanografiju.

Ta neslaganja mogu biti: zanesena plutajuća oznaka, otrgnuta oznaka, pogašeno svjetlo, karakteristika svjetla drugačija nego što je navedeno u Popisu svjetionika, lutajuća ili sidrena mina, plićina koja nije označena na karti itd. Kada se uoče opasnosti koje **neposredno ugrožavaju** sigurnost plovidbe (mine, opasna podrtina i sl.), treba odmah najbržim i najsigurnijim putem obavijestiti UPS, HMZCG, nadležnu lučku kapetaniju i dati sljedeće podatke:

- položaj prepreke odrijeđen smjerom i udaljenošću od neke uočljive tačke ili poznatog objekta na obali, a ako je prepreka u prostoru luke, navesti udaljenost od operativne obale i smjer položaja prepreke, a tek poslije u pismjenom izveštaju priložiti i prostoručno nacrtanu skicu kaoja sadrži:
- dubinu mora iznad prepreke, a ako viri iznad površine, onda i visinu iznad mora;
- ime, tonažu i vlasništvo podrtine (eventualno);
- da li je sa pomoračkog gledišta i koliko ta podrtina opasna za plovidbu, privez ili sidrenje;
- naziv (eventualno) i tačan položaj porušenog djela operativne obale (smjer i udaljenost od lučkog svjetla),
- dužinu oštećenog dijela, da li i koliko smeta brodovima za pristajanje i privez (važna je dubina iznad urušenog kamenja i udaljenost od pristana);
- broj svjetla iz Popisa svjetionika.

Kada uočene netačnosti, prepreke ili opasnosti ne ugrožavaju direktno sigurnost plovidbe, podaci se mogu prikupiti i mjesečno slati Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju -Sektoru za hidrografiju i okeanografiju.

5. ODRŽAVANJE U AŽURNOSTI POMORSKIH KARATA I NAVIGACIJSKIH PUBLIKACIJA

Da bi u sadržaju Oglasa za pomorce (OZP) bilo uvijek prikazano stvarno stanje, molimo lučke kapetanije i ispostave, Upravu pomorske sigurnosti Crne Gore, Pomorsku graničnu policiju i zapovjednike brodova, ribare, rekreativce i sve pomorce da stalno provjeravaju tačnost podataka objavljenih u OZP i u ostalim navigacijskim publikacijama ovog Sektora i da o svakoj netačnosti ili nejasnoći odmah obavijeste Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju - Sektor za hidrografiju i okeanografiju.

I - K a r t e:

Pomorske karte popisane u “Katalogu pomorskih karata i navigacijskih publikacija” ispravljaju se samo Oglasom za pomorce.

Kada je oglas u OZP trajne važnosti, ispravka se unosi ljubičastim tušem, a u donjem lijevom uglu karte, u produženju natpisa “Male korekture” upisuje se ljubičastim tušem redni broj oglasa po godinama, npr. 2002: 1-6

Kada je oglas u OZP privremene važnosti (**T**), ispravke se unose običnom mekom olovkom, a na obližnjem vanjskom rubu karte upiše se broj oglasa i godina izdanja, npr. 83**T**/05.

Kada je oglas u OZP informativne važnosti (**P**), karta se ne ispravlja. Ako neko želi i ovakve oglase unijeti u kartu, onda mekom olovkom upisuje samo broj i godinu izdanja oglasa, npr. 23**P**/04.

Radi lakše kontrole pri ispravljanju karata, u oglasima za ispravljanje karata u posljednjoj stavci teksta iza broja karte navodi se u zagradi i broj posljednjeg oglasa po kojem je karta bila ispravljena, npr. 100-29 (12-4/07).

Novo izdanje karte stavlja van snage kartu prethodnog, na kojoj se upiše: **VAN SNAGE - VIDI NOVO IZDANJE**, i godina novog izdanja.

Novi tiraž karte ne stavlja van snage prije publikovanu kartu ni prethodno novo izdanje.

II - Navigacijske publikacije:

Popis svjetionika.

Oglasi za ispravljanje publikacija, čija je važnost prošla iz bilo kojeg razloga, biće poništeni u OZP. Te oglase treba odlijepiti i baciti kao nepotrebne.

6. RADIO-METEOROLOŠKI IZVJEŠTAJ

Obalna radio-stanica Bar daje meteorološke izvještaje *radio-telefonski* pozivni znak "BARRADIO" -4OB u 0850, 1420 i 2050 časova UTC na frekvenciji VHF DSC ch70, MF 2182 kHz i MF DSC 2187,5 kHz 1720.4 kHz i VHF kanalu 24 i 16.

Radio-meteorološki izvještaji sadrže eventualno upozorenje o nevremenu, opštu situaciju, prognozu vremena za 24 časa za Jadran i Otrantska vrata i opis vremena na pojedinim područjima Jadrana.

Emisije se daju radio-telefonski na crnogorskom i engleskom jeziku.

7. EMISIJA NAVIGACIJSKIH RADIO-UGLASA

I - Crna Gora

Obalna radio-stanica Bar emituje navigacijske radio-oglasе, odmah poslije emisije meteoroloških izvještaja, na istim frekvencijama i kanalima.

Emisije se daju na crnogorskom i engleskom jeziku radio-telefonski.

Navigacijski radio-oglasi sadrže obavještenja o promjenama koje ugrožavaju sigurnost plovidbe, a odnose se na crnogorski dio istočne obale Jadrana. Navigacijski radio-oglasi ponavljaju se u redovnim emisijama do njihovog poništenja ili prestanka važnosti, odnosno do njihovog objavljivanja u Oglasu za pomorce. Ako postoji neposredna opasnost za sigurnost plovidbe, radio-oglasi se, odmah nakon primanja, emituju na VHF kanalu 16, a ponavljaju se posle sljedećeg perioda ćutanja u radio-telefoniji.

Tekst objavljenih radio-oglasа može se dobiti u svim lučkim kapetanijama koje vode Knjigu radio-oglasа.

II - Navtex služba

Dana 1. februara 1999. godine izvršena je konačna implementacija Svjetskog pomorskog sistema sigurnosti plovidbe (GMDSS), čiji je sastavni dio i NAVTEX služba. To znači da se od tog datuma izbacuje iz upotrebe radio-telegrafski sistem emitovanja navigacijskih radio-oglasа i prelazi na nov način emitovanja i primanja radio-oglasа, ali su ipak neke zemlje pored novog zadržale i stari sistem.

Obalna radio-stanica, koja ima Navtex predajnik, emituje navigacijske radio-oglasne, radiometeorološke izvještaje i druge hitne informacije za brodove radio-telefax porukama na frekvenciji 518 kHz, koje brodovi primaju posebnim - Navtex prijemnicima, sa mogućnošću selektovanja poruka prilikom štampe. Oni se mogu programirati za prijem emisija samo jedne, više ili svih obalnih radio-stanica koje takve emisije daju. Emitovanje je tako vremenski raspoređeno među stanicama unutar jednog Navigacijskog područja (**NAVAREA**) da ne dolazi do međusobnog miješanja emisija. Svaka emisija sadrži sve neophodne informacije. Emisije imaju istu važnost kao i emisije NAVAREA.

Daju se na engleskom jeziku. Vrijeme rada je dogovoreno na međunarodnom planu i objavljeno u posebnim publikacijama.

Operativne i tehničke karakteristike NAVTEX sistema sadržane su u preporuci ITU - RM. 540-2. Standardi održavanja za brodsku usko-pojasnu opremu sa direktnim štampanjem (**NBDP**) nalaze se u IMO skupštinskoj rezoluciji A. 524 (13). Za ostale informacije treba koristiti NAVTEX priručnik koji je objavila **IMO**.

U Sredozemnom i Crnom moru NAVTEX službu imaju ove stanice:

Obalna stanica	Znak raspoznavanja	Vrijeme emitovanja	Jezik predaje
BUGARSKA Varna	J	0130, 0530, 0930 1330, 1730, 2130	Engleski
KIPAR Troodos	M	0200, 0600, 1000 1400, 1800, 2200	Engleski
EGIPAT Ismailia 1	N	0210, 0610, 1010 1410, 1810, 2210	Engleski
GRČKA Limnos	L	0150, 0550, 0950 1350, 1750, 2150	Engleski i grčki
Iraklion	H	0110, 0510, 0910 1310, 1710, 2110	Engleski i grčki
Kerkira	K	0140, 0540, 0940 1340, 1740, 2140	Engleski i grčki
HRVATSKA Split	Q	0240, 0640, 1040 1440, 1840, 2240	Engleski
MALTA Malta	O	0220, 0620, 1020 1420, 1820, 2220	Engleski
RUSIJA Novorosijsk	A	0300, 0700, 1100 1500, 1900, 2300	Engleski
TURSKA Izmir	I	0120, 0520, 0920 1320, 1720, 2120	Engleski

Obalna stanica	Znak raspoznavanja	Vrijeme emitovanja	Jezik predaje
TURSKA			
Samsun	E	0040, 0440, 0840 1240, 1640, 2040	Engleski
Istambul	D	0030, 0430, 0830 1230, 1630, 2030	Engleski
Antalya	F	0050, 0450, 0850 1250, 1650, 2050	Engleski i turski
UKRAJINA			
Odessa	C	0230, 0630, 1030 1430, 1830, 2230	Engleski
Kerch	B	0100, 0500, 0900 1300, 1700, 2100	Engleski

III - Navarea I I I

Da bi se ostvario svjetski koordinisani sistem navigacijskih radio-oglasa za pomorce, organizacije **IMO** (Menunarodna pomorska organizacija) i **IHO** (Menunarodna hidrografska organizacija) udruženo su proučavale, izranivale i definitivno usvojile Plan menunarodne koordinacije u emitovanju oglasa. Okeani i mora su podijeljeni u 16 područja; svako područje ima naziv **AREA** i rimski broj koji identifikuje područje.

Jedna od obalnih država koje pripadaju istom području prima funkciju “koordinatora područja” i zadatak joj je da sakuplja, prouči i šalje u obliku oglasa obavijesti važne za to područje. Te NAVAREA oglase emituje jedna ili više radio-stanica velikog dometa, kojima upravlja coordinator područja čije emisije pokrivaju cijelo područje i pojas od 700 milja područja u okruženju.

Emisije koje imaju odreneno vrijeme emitovanja programirane su tako da ne koincidiraju s vremenom emisija radio-stanica susjednih područja, kako bi brod, koji je na putu prelaska iz jednog područja u drugo, mogao primiti oglase NAVAREA iz oba područja.

Oglasi NAVAREA obično sadrže informacije koje se odnose na sigurnost plovidbe na otvorenom moru i na glavnim plovidbenim rutama, na havarije ili na novopostavljene svjetleće oznake te na druga obavještenja važna za pomorce. Ti oglasi su dio obalnih radio-oglasa, koje svaka zemlja emituje na nacionalnom i engleskom jeziku, a koje pomorac mora slušati da bi dobio detaljne informacije o pomorskom prostoru koji ga interesuje.

Oglasi NAVAREA, koji se emituju na engleskom ili na jednom ili više službenih jezika UN, raspoznaju se po riječi NAVAREA, iza koje slijedi rimski broj koji označava područje i progresivni broj svake godine. Od 1. februara 1977. godine na snazi je Plan oglasa za pomorce za **AREA III**, koje uključuje Sredozemno i Crno more.

Koordinator za to područje je Španija, sa sjedištem u Kadizu, a oglasi se emituju iz stanice u Madridu, na engleskom i španskom jeziku.

Oglasi NAVAREA III odašilju se na engleskom i španskom jeziku po radnoj shemi:

MADRID (EBA)

ABCDEFGHIJ

2841	4261	6388	8528,5	13059	17018	6388	8528,5	13059	17019
A1A	A1A	A1A	A1A	A1A	A1A	F1B	F1B	F1B	F1B

A, B, C, D: 0048 UTC

Radiooglasni na snazi od 4 do 10 dana

C, D, E, F: 0903 UTC

Radiooglasni na snazi do 4 dana. Pregled svih radiooglasa na snazi

1618 UTC

Radiooglasni na snazi 4 do 10 dana. Pregled svih radiooglasa na snazi od 10 do 45 dana. Šalju se nedjeljom.

G, H, I, J: 1003 UTC

Radiooglasni na snazi do 4 dana

1703 UTC

Radiooglasni na snazi od 4 do 10 dana

B, C, D, E: 1948 UTC

Radiooglasni na snazi do 4 dana

8. GMDSS - Svjetski pomorski sistem sigurnosti plovidbe (Global Maritime Distress and Safety System)

Osnovna je zamisao Svjetskog pomorskog sistema sigurnosti plovidbe (Global Maritime Distress and Safety System - GMDSS) omogućiti službi traganja i spašavanja (Search and Rescue - SAR) hitno obavještanje o brodovima koji se nalaze u nesreći i uzbuđivanje brodova u neposrednoj blizini broda u nesreći, tako da mogu sudjelovati u koordiniranim akcijama traganja i spašavanja. Svim operacijama SAR-a rukovodi Pomorski centar za koordinaciju spašavanja (Maritime Rescue and Coordination Centre - MRCC). U Crnoj Gori MRCC je smješten u Baru.

Sistem omogućuje hitno objavljivanje obavještenja iz područja pomorske sigurnosti koje obuhvataju navigacijska i meteorološka upozorenja – MATAREA.

MATAREAS

WMO je podijelio svijet na 21 zonu za rana meteorološka upozorenja, MATAREA III pokriva Sredozemno, Crno more i istočni prolaz Gibraltara. U slanju meteo upozorenja za brodove su uključene sve nacionalne hidrometeorološke službe.

GMDSS se temelji na satelitskim i zemaljskim komunikacijskim vezama i službama

U GMDSS-u se razlikuju 4 područja plovidbe označena sa **A1, A2, A3 i A4:**

A1 područje unutar dometa VHF obalne stanice s kojom je moguće stalno DSC uzbuđivanje,

A2 područje koje isključuje područje A1, a unutar je dometa MF obalne stanice s kojom je moguće stalno DSC uzbuđivanje,

A3 područje koje isključuje A1 i A2 područja, a unutar je obuhvata INMARSAT sistema s kojim je moguće stalno uzbuđivanje,

A4 ostala područja izvan područja A1, A2 i A3.

U svim područjima se zahtijeva mogućnost stalnog uzbuđivanja. U zavisnosti od područja kojim plovi, brod mora imati propisanu radioopremu definisanu SOLAS konvencijom (Poglavlje IV).

DSC - Digitalno selektivno pozivanje (Digital Selective Calling)

Brod opremljen VHF opremom u frekventnom području 156 - 174 MHz sa DSC urenjem mora primiti i slati vrstu emisije G2B na kanalu 70.

DSC se koristi za automatsko pozivanje za uzbunjivanje ili razmjene nekih drugih obavještenja na relaciji: kopno - brod - kopno, i brod - brod u zemaljskim pomorskim sistemima veza na VHF području.

INMARSAT SLUŽBA (International Maritime Satellite Service)

INMARSAT (International Maritime Satellite Service) je međunarodna organizacija za satelite sa sjedištem u Londonu. Sa četiri geostacionarna satelita te brodskim i zemaljskim stanicama ona omogućuje komuniciranje brod - kopno, kopno-brod i brod - brod izmenu geografskih širina 70° N i 70°S.

Osim komercijalnog komuniciranja omogućuje automatsku predaju signala o nesreći centrima traganja i spašavanja na kopnu. Tim sistemom koristi se i SAFETYNet služba za slanje pomorskih sigurnosnih informacija koja preko satelita dostavlja brodovima podatke navigacijskih i meteoroloških upozorenja. Služba je izuzetno pogodna za područja koja nisu pokrivena NAVTEX službom.

COSPAS-SARSAT SLUŽBA

COSPAS-SARSAT je združena međunarodna organizacija traganja i spašavanja ustanovljena s organizacijama u Kanadi, Francuskoj, SAD i Rusiji. COSPAS-SARSAT je satelitski orijentiran sistem traganja i spašavanja. On omogućuje lociranje plutača koje šalju signale na frekvencijama 121,5 MHz i 406 MHz.

U **COSPAS-SARSAT** sistemu koriste se tri tipa lokacijskih uređaja:

ELT Emergency Locator Transmitters - u vazduhoplovstvu

EPIRB Emergency Position Indicating Radio Beacon - u pomorstvu

PLbs Personal Locator Beacons - lični lokacijski uređaji namjenjeni upotrebi na kopnu.

Poslani signali s ovih uređaja detektuju COSPAS-SARSAT sateliti u polarnim putanjama. Signal se prosljeđuje Zemaljskoj prijemnoj stanici LUT-u (Local User Terminal), koji vrši obradu signala i određuje poziciju plutače. Zatim se signal prosljeđuje zajedno s podacima o poziciji i drugim informacijama kroz MCC (Mission Control Centre) određenom RCC (Rescue Coordination Centre) - Centru traganja i spašavanja ili drugom MCC-u ili odgovarajućem SAR-u (Search and Rescue - traganje i spašavanje) te se preduzimaju radnje traganja i spašavanja.

EPIRB plutača (Emergency Position Indicating Radio Beacon)

Radijskom plutačom za označavanje mjesta nesreće se ručno ili automatski inicira slanje signala o mjestu nesreće. Na bazi tog signala satelitski sistem određuje poziciju nesreće i šalje je službi traganja i spašavanja. Danas su u upotrebi EPIRB-i: 406 MHz u sistemu COSPAS-SARSAT, 1.6 GHz u sistemu INMARSAT i VHF EPIRB.

Search and Rescue Radar Transponder)

SART ili radar odgovarač omogućava lociranje plovila u nesreći (čamci za spašavanje) na ekranu radara jedinica za spašavanje SAR, na način da se na ekranu radara SAR-a smjer plovila u nesreći pokazuje serijom od 12 tačaka na jednakoj međusobnoj udaljenosti. Radar odgovarač radi na frekvenciji 9 GHz koju upotrebljava većina brodskih radara.

8. MEĐUNARODNE ORGANIZACIJE

WMO - Svjetska meteorološka organizacija (World Meteorological Organization)

Jedna je od specijalizovanih organizacija OUN, osnovana 1951. godine u Londonu. WMO je nasljednik Međunarodne meteorološke organizacije (IMO - International Meteorological Organization), koja je bila osnovana 1873. godine.

Dužnosti WMO su koordinisanje, standardizacija i unaprijeenje meteorološke službe u svijetu. U sastavu WMO djeluje Komisija za pomorsku meteorologiju sa zadatkom da unaprijeđuje vremenske prognoze za pomorstvo, sakuplja meteorološke podatke, organizuje mrežu osmatranja na moru i proučava meteorološke aspekte okeanskih talasa i leda na moru.

Vrhovni organ WMO je Svjetski meteorološki kongres, koji se sastaje svake četvrte godine u Ženevi, gdje se nalazi sjedište organizacije i njen sekretarijat. Izvršni komitet organizacije sastoji se od 24 direktora nacionalnih meteoroloških službi, a sastaje se svake godine.

WMO ima šest regionalnih udruženja: Afrika (RA-I), Azija (RA-II), Južna Amerika (RA-III), Sjeverna i Srednja Amerika (RA-IV), Jugozapadni Pacifik (RA-V) i Evropa (RA-VI).

Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore predstavlja Crnu Goru u WMO.

IMO - Međunarodna pomorska organizacija (International Maritime Organization)

Na konferenciji OUN 1948. godine konvencijom je ustanovljen IMCO (International Governmental Maritime Consultative Organization). Ostvarivši dovoljan broj ratifikacija, ova organizacija osnovana je 17. marta 1958.godine (Svjetski dan pomoraca). U 1982. godini IMCO mijenja ime u IMO (International Maritime Organization).

Ciljevi IMO su:

- poboljšanje sigurnosti međunarodnog pomorskog saobraćaja;
- zaštita mora od zaganivanja, posebno sa brodova;
- aktivnosti istraživanja i iskorištavanja podmorja;
- pravilno regulisanje međunarodne plovidbe;
- tehnička pomoć u pomorstvu zemljama u razvoju.

U vezi sa sigurnošću plovidbe, obavještava druge organizacije u UN i pomaže im u pronalaženju rješenja. Organizuje međunarodne konferencije o sigurnosti plovidbe i donosi konvencije i sporazume. Komitet za sigurnost na moru prati, analizira i predlaže unapređenja konstrukcije i opremanja brodova, navigacijskih instrumenata, pravila za izbjegavanje sudara, propisa o opasnim teretima, spašavanja života na moru, pomorskih radio-veza, standardizacije obučavanja kadrova u pomorstvu, održavanja straže i kvalifikacije oficira i ostalih članova posade, traganja i spašavanja i svega ostalog što je vezano za sigurnost na moru.

Neki zadaci iz područja sigurnosti plovidbe:

Elektronska oprema za izbjegavanje sudara:

Propisani su standardi za ugradnju na brodovima. Obaveza pomoraca je praćenje propisanih promjena.

Usmjeravanje plovidbe: Prikupljaju se mišljenja o poboljšanjima sheme odvojene plovidbe.

Konvencija o izbjegavanju sudara: Kažnjavanje prekršioca odredbi za plovidbu u shemama odvojene plovidbe: predložene su olakšice za brodove ograničenih manevarskih sposobnosti. Obaveza pomoraca je praćenje promjena u Pravilima za izbjegavanje sudara na moru.

Brodsko sredstva za navigaciju i opremu: Propisana su sredstva koja brodovi moraju imati radi zadovoljenja standarda minimalne sigurnosti.

IHO - Međunarodna hidrografska organizacija (International Hydrographic Organization)

U junu 1919. godine održana je u Londonu Prva međunarodna hidrografska konferencija, na kojoj je bila razmatrana mogućnost i korist od toga da sve pomorske zemlje prihvate sličan način izrade pomorskih karata i drugih navigacijskih publikacija, prikazuju podatke na najpovoljniji način za upotrebu pomorcima; da se uspostavi neposredna i hitna izmjena hidrografskih informacija izmenu svih zemalja i da se nane mogućnost konsultacije i diskusije svjetskih hidrografskih stručnjaka o hidrografskim problemima uopšte. Zaključeno je da se osnuje stalna organizacija sa zadatkom da vodi brigu o izvršavanju odluka konferencije i održava blisku vezu sa hidrografskim institutima u svijetu.

IHO je osnovan pod nazivom Međunarodni hidrografski biro 1921. godine, to je međuvladina, konsultativna i tehnička organizacija.

Glavni zadaci IHO:

- bliska i stalna veza izmenu hidrografskih instituta država članica;
- usklanjavanje rada svih hidrografskih službi, kako bi se olakšala i bolje obezbjedila plovidba na svim morima svijeta;
- postizanje veće jednoobraznosti u pomorskim kartama i ostalim navigacijskim publikacijama, tako da se pomorci mogu koristiti izdanjima bilo kog hidrografskog instituta u svijetu;
- usavršavanje teorije i prakse u hidrografskoj nauci i savjeti za usvajanje najboljih metoda u hidrografskom premjeru i izradi pomorskih karata.

U Birou se proučavaju publikacije raznih hidrografskih instituta; sastavljaju i publikuju razni popisi (geografske pozicije), konvencionalni znakovi i skraćenice u upotrebi na pomorskim kartama itd.; studiraju metode hidrografskog premjeravanja; proučavaju metode primjene za sastavljanje i publikovanje rezultata premjeravanja u raznim publikacijama; studiraju konstrukcije i upotreba hidrografskih instrumenata i sprava usvojenih od hidrografskih instituta; studiraju metode osposobljavanja osoblja za hidrografske radove na hidrografskim brodovima i u institutima.

Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore predstavlja Crnu Goru u WMO.

IALA - Međunarodno udruženje uprava pomorske signalizacije (International Association Lighthouse Authorities)

Osnovano je 1957. godine u Parizu. IALA deluje kao tehnički forum koji okuplja pomorske institucije nadležne za označavanje pomorskih plovnih puteva, radi zajedničkog rješavanja tehničkih i drugih problema vezanih za sigurnost plovidbe i uspostavljanje međunarodnih standarda za navigacijske instrumente. Jedan od glavnih zadataka tog udruženja je unifikacija balisažnog sistema.

Na konferenciji IALA 1980. godine definitivno su prihvaćena dva sistema pomorskih oznaka:

- **SISTEM A** (crveno na lijevoj strani): Evropa, Australija, Novi Zeland, Afrika i neke azijske zemlje;
- **SISTEM B** (crveno na desnoj strani): Sjeverna i Južna Amerika, Japan, Koreja i Filipini.

PRODAJA KARATA I NAVIGACIJSKIH PUBLIKACIJA

Sales of charts and nautical publications

1. Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore – Sektor za hidrografiju i okeanografiju Tivat, Crna Gora, tel: +382(0)32/686-120
2. Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore – Pomorski centar Bar, Crna Gora, tel: +382(0)30/302-944
3. Sipa 1, Njegoševa b.b Tivat tel: +382(0)67/228-615
4. Sipa 2, Marina Budva
5. Sipa 3, Golubovci b.b: tel: +382(0)67/224-763
6. Sipa 4, Mediteranska ulica b.b Budva tel: +382(0)67/282- 851
7. Sipa 5, Topolica - Potkovića Bar tel: +382(0)67/ 282-269
8. Sipa 6, Šuranj b.b. (Maceo) Kotor tel :+382(0)67/ 282-268
9. Sipa 7, Kodre b.b Ulcinj tel: +382(0)67/282-847
10. Sipa 8, Pakovo b.b. Tivat tel: +382(0)67/638-321
11. Sipa 9, Save Kovačevića 5 Herceg Novi tel: : +382(0)67/ 638-322
12. Sipa 10, Pine, Obala Maršala Tita b.b Tivat tel: +382(0)67/228-621

Izdaje: ZAVOD ZA HIDROMETEOROLOGIJU I SEIZMOLOGIJU CRNE GORE – Sektor za hidrografiju i okeanografiju

GLAVNI UREDNIK: direktor Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju mr Luka Mitrović
UREDNIK: poručnik bojnog broda Branislav Gloginja
